

Tarifu šoks

Kā diferencētais Latvenergo tarifs sadārdzinās ikmēneša maksājumus par elektrību?

Antra Ērgle 9.feb 11:35

Modernie skaitītāji un elektroniskā uzskaites sistēma padarījusi *Latvenergo* ļoti informētu - jebkuras ģimenes elektrības patēriņu var fiksēt mēneša intervālā tiešsaistē. Šī statistika rāda, ka puse jeb aptuveni 450 tūkstoši no Latvijas māsaimniecībām, kuras ar elektrību pagaidām apgādā vienīgi Latvijas valsts energokoncerns, mēnesī netērē vairāk par 100 kilovatstundām (kWh) enerģijas. Tiesa, šajā skaitā ietilpst arī dārza mājiņas un vasarnīcas, kuras nelieto visu gadu (uzņēmums apgalvo, ka to skaits neesot liels), un arī tie mājokļi, kurus atstājuši ārzemēs strādājošie (to īpatsvaru nevarot noteikt precīzi).

Pieņemot šīs 100 kilovatstundas par kritēriju, *Latvenergo* izstrādājis jaunu tarifu sistēmu, proti, no 1.aprīļa lielākiem tērētājiem būs jāmaksā vairāk, bet tiem, kuru patēriņš gadā nepārsniedz 1200 kilovatstundu, paliks līdzšinējais tarifs. Praktiski tas nozīmē, ka no 1.aprīļa visi turpinās maksāt līdzšinējo tarifu, taču ik mēnesi katras māsaimniecības patēriņš tiks summēts. Tajā brīdī, kad būs patērētas 1200 kilovatstundas, atlikušajiem gada mēnešiem tiks piemērots paaugstinātais tarifs - un tā līdz nākamā gada 31.martam, kad uzskaitē sāksies atkal no jauna.

Kāpēc jāceļ tarifi?

Kāpēc vispār jāpaaugstina tarifi, ja *Latv-energo* provizoriskā peļņa pērn sasniegusi 40 miljonu latu rekordu pie 2009.gadam līdzīga 500 miljonu apgrozījuma, kad peļņa bija uz pusi mazāka? Viens no iemesliem, ko min *Latvenergo*, - pakāpeniski jāmazina iedzīvotāju tarifu subsidēšana. Līdz šim privātie klienti, kuri tērēja vairāk elektrības, attiecīgi vairāk arī tikuši subsidēti.

Otrs iemesls - lai arī pērn izstrāde Daugavas hidroelektrostaciju kaskādē bijusi izcila, lielāko daļu elektrības Latvija joprojām ražo no Krievijas dabasgāzes, kas ir importēts fosilais resurss, un tā mazāks patēriņš ir zaļi domājošo interesēs. Trešais ir elektrības ražošanas un sadales izmaksu pieaugums. *Latvenergo* jauno kārtību plāno ieviest no 1.aprīļa, kad stājas spēkā Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (SPRK) apstiprinātie paaugstinātie koncerna meitasuzņēmuma *Sadales tīkls* tarifi, kuru kāpums veido desmito daļu gala patērētāju tarifa pieauguma. Otra desmitdaļa pieauguma atkarīga no kāpjošām ražošanas un obligātā «zaļās» elektrības iepirkuma izmaksām.

Savukārt peļņu *Latvenergo* negūstot no iedzīvotāju maksājumiem, bet gan no darbības starptautiskajā tirgū - Lietuvā, Igaunijā, no elektrības pārdošanas biržā. Šie ieņēmumi ir jūtams atspaidis valsts budžeta lāpīšanā, atzīst ekonomikas ministrs Artis Kampars (*Vienotība*), pie viena pabiedējot - ja *Latvenergo* peļņa nepapildinās budžetu, nāksies celt vēl kādus nodokļus vai apcirt izdevumus.

Regulators izlems šomēnes

Lai arī elektrībai jāmaksā tik, cik tā maksā, ņemot vērā sociāli jutīgo grupu - galvenokārt ģimeņu ar bērniem - intereses, *Latv-energo* sadarbībā ar Labklājības ministriju un Latvijas Pašvaldību savienību gatavo jaunu atbalsta programmu, kas varētu sākt darboties vienlaikus ar jauno tarifu. Tā līdzināsies jau zināmajai atbalsta karšu sistēmai, proti, piešķirot

konkrētām mājsaimniecībām noteiktu elektrības patēriņa limitu par brīvu. Atlaides tarifā nav iespējams iestrādāt, jo regulatora apstiprinātā metodika nepieļauj vienas grupas subsidēšanu uz citu klientu rēķina.

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai līdz februāra beigām jāpaziņo, vai *Latvenergo* diferencētais tarifu aprēķins ir pieņemams. 14.februārī regulatorā notiks sanāksme, kurā uzklūs viedokļus par iesniegto projektu. Tas skar arī daļu juridisko klientu - nelielus uzņēmumus, kuri līdz šim netērēja tik daudz elektrības, lai pirktu to par tirgus cenu. Šie patērētāji ir ceturta daļa no *Latvenergo* klientu kopskaita Latvijā un turpmāk pievienosies juridisko klientu vairākumam, norēķinoties par elektrību pēc tirgus cenām, nevis maksājot fiksētu tarifu.

Jaunā tarifu sistēma paliks nemainīga trīs gadus, iecerējis *Latvenergo*. Arī pēc daļējā paaugstinājuma Latvijā būšot trešais zemākais elektrības tarifs iedzīvotājiem starp Eiropas valstīm. Grūti gan salīdzināt dažādu grupu atbalstu dažādās valstīs - tur, kur cieņā ir konkurence, tarifi nav instruments, lai atbalstītu kādu iedzīvotāju grupu, bet subsīdiu jautājums tiek risināts uz kompānijas vai valsts rēķina. Iespējams, objektīvāku ainu par regulēto tarifu un tirgus cenas attiecībām varēs redzēt pēc tam, kad savu piedāvājumu privātajiem klientiem būs sagatavojis otrs elektrības pārdevējs Latvijas tirgū - Igaunijas *Enefit*, kas to sola izdarīt gada beigās.